

УДК 78:39]:001.89(477.84)

DOI <https://doi.org/10.32782/art-studies.2025-2-3>

ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ «ЕТНОКУЛЬТУРА ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ ТА СУМІЖНИХ ЗЕМЕЛЬ» У КОНТЕКСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ТРАДИЦІЙНОЇ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ

Водяний Богдан Остапович,

кандидат мистецтвознавства, професор,

заслужений діяч мистецтв України,

завідувач кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2723-7393>

Євгенєва Марія Василівна,

кандидатка мистецтвознавства, доцентка,

доцентка кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3337-5055>

У статті розкрито роль Науково-дослідної лабораторії «Етнокультура Західного Поділля та суміжних земель» у розвитку регіональної традиційної культури і музичного краєзнавства Тернопільщини (регіональний та локальний вимір; часткове дослідження сусідніх регіонів); кобзарство й лірництво Тернопільщини; народна хореографічна культура Західного Поділля; сучасні тенденції розвитку театральної культури, декоративно-ужиткового мистецтва та фестивально-конкурсного руху. Представлено результати роботи лабораторії за вказаними дослідницькими напрямками.

Висвітлено використання різних методів дослідження, що дає змогу комплексно вивчати етнокультурну спадщину Західного Поділля. Польові дослідження забезпечують збереження живої традиції, порівняльний аналіз допомагає визначити унікальність регіону, а емпіричні методи дозволяють реконструювати та популяризувати народне мистецтво. Використання цих підходів є важливим не лише для академічних досліджень, а й для практичного впровадження етнокультурної спадщини у сучасний освітній та культурно-мистецький простір.

Узагальнено внесок лабораторії у збереження і популяризацію етнокультурної спадщини Західного Поділля та суміжних земель. Проаналізовано науково-творчу співпрацю лабораторії із музичними, хореографічними колективами Тернопільщини, науковими та культурними інституціями, творчими спілками.

Науково-дослідна лабораторія «Етнокультура Західного Поділля та суміжних земель» здійснює комплексне вивчення, збереження та популяризацію регіональної традиційної культури, зокрема музичного, хореографічного, театрального та декоративно-ужиткового мистецтва. Використовуючи різні методи дослідження, лабораторія не лише аналізує й реконструює етнокультурну спадщину, а й інтегрує її у сучасний освітній і мистецький простір. Важливим аспектом діяльності є співпраця з науковими, культурними установами та творчими колективами, що сприяє розвитку та популяризації традиційної культури регіону.

Ключові слова: науково-дослідна лабораторія, етнокультура, Західне Поділля, Тернопільщина, музичне краєзнавство, традиційні жанри, культурна спадщина, музичні інструменти, музична творчість, хореографія.

Vodiani Bohdan, Yevhenieva Mariia. Activities of the scientific and research laboratory “Ethno-culture of the Western Podillia and adjacent lands” in the context of the preservation and development of traditional folk culture

The article highlights the role of the research laboratory “Ethnoculture of Western Podillia and adjacent lands” in the development of regional traditional culture and musical local lore of Ternopil region (regional and local dimension; partial study of neighboring regions); kobzarstvo and lyr-making of Ternopil region; folk choreographic culture of Western Podillia; modern trends in the development of theater culture, decorative and applied art, and the festival and competition movement. The results of the laboratory’s work in the indicated research directions are presented.

The use of various research methods is highlighted, which makes it possible to comprehensively study the ethno-cultural heritage of Western Podillia. Field research ensures the preservation of a living tradition, comparative analysis helps to determine the uniqueness of the region, and empirical methods allow the reconstruction and popularization of folk art. The use of these approaches is important not only for academic research, but also for the practical introduction of ethno-cultural heritage into the modern educational and cultural-artistic space.

The contribution of the laboratory to the preservation and popularization of the ethno-cultural heritage of Western Podillia and adjacent lands is summarized. Scientific and creative cooperation of the laboratory with musical and choreographic collectives of Ternopil region, scientific and cultural institutions, and creative unions was analyzed.

The research laboratory "Ethnoculture of Western Podillia and adjacent lands" carries out a comprehensive study, preservation and popularization of regional traditional culture, in particular music, choreography, theater and decorative and applied arts. Using various research methods, the laboratory not only analyzes and reconstructs the ethno-cultural heritage, but also integrates it into the modern educational and artistic space. An important aspect of the activity is cooperation with scientific, cultural institutions and creative teams, which contributes to the development and popularization of the traditional culture of the region.

Key words: research laboratory, ethnoculture, folklore, Western Podillia, Ternopil region, musical local history, traditional genres, cultural heritage, musical instruments, musical creativity, choreography.

На сучасному етапі глобалізації та цифровізації традиційна культура народів світу зазнає значних змін. Це створює як нові можливості для її розвитку, так і загрози зникнення автентичних народних традицій. В умовах таких викликів етнокультурні дослідження відіграють важливу роль у збереженні та популяризації культурної спадщини, особливо у контексті сьогодишніх українських реалій. В умовах війни вивчення та збереження традиційних жанрів творчості є не лише культурною, а і стратегічною необхідністю. Вона виконує функцію духовного опору, підтримує національну ідентичність, допомагає у психологічній реабілітації та сприяє інтеграції України у світовий культурний простір. Тому мистецькі та педагогічні заклади мають проводити етнокультурні дослідження задля підтримки та відновлення самобутньої української культури, що сприятиме усвідомленню національної приналежності через традиційне мистецтво, відновленню та популяризації регіональних особливостей, запобіганню втраті культурних традицій, які зазнали значного впливу русифікації та політичного придушення у минулому і продовжують нищитися тим же одвічним нашим ворогом і нині.

Вивчення традиційної культури, зокрема у діяльності науково-дослідної лабораторії «Етнокультура Західного Поділля», що створена у 2019 році при кафедрі музикознавства та методики музичного мистецтва й координувана Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира

Гнатюка, відіграє ключову роль у цих процесах, забезпечуючи документування, відродження та популяризацію різних жанрів традиційної народної культури західноподільського регіону.

Науково-дослідна лабораторія «Етнокультура Західного Поділля та суміжних земель» створювалася з метою широкого залучення професорсько-викладацького складу, аспірантів, магістрантів, студентів університету, а також учителів загальноосвітніх і мистецьких навчальних закладів, співробітників музеїв і бібліотек, культурно-просвітницьких установ, творчих спілок для досліджень у сфері художнього, музичного, театрального, образотворчого та хореографічного видів мистецтва.

Діяльність лабораторії включала науково-практичний, освітній та культурно-мистецький напрями взаємодії і була спрямована на вивчення актуальних проблем регіональної етнокультури, дослідження традиційних культурно-мистецьких артефактів Тернопільського краю, а також суміжних районів Чернівецької, Хмельницької, Івано-Франківської, Львівської і Рівненської областей.

Лабораторія працювала за такими напрямками: фольклор і музичне краєзнавство Тернопільщини (регіональний та локальний вимір; часткове дослідження сусідніх регіонів); кобзарство й лірництво Тернопільщини; народна хореографічна культура Західного Поділля; сучасні тенденції розвитку театральної культури,

декоративно-ужиткового мистецтва та фестивально-конкурсного руху.

Дослідження етнокультурної спадщини Західного Поділля та суміжних земель є важливим завданням як для науковців, так і для практиків, які займаються збереженням і популяризацією народних традицій. Цей регіон має багатий культурний пласт, що відображає унікальні риси місцевої ідентичності, сформовані під впливом історичних, географічних та соціокультурних чинників. Для комплексного вивчення традиційного мистецтва, фольклору та обрядовості використовується поєднання різних методів, що дозволяє отримати цілісне уявлення про культурно-мистецькі явища, зберегти їхню автентичність та інтегрувати у сучасний культурний простір.

Серед значної кількості наукових методів дослідження у діяльності лабораторії можна виділити найбільш типові: методи польового дослідження, компаративно-типологічні, емпіричні та методи наукової реконструкції.

Польові дослідження є основним інструментом для безпосереднього збирання інформації про етнокультурну спадщину Західного Поділля. Вони передбачають експедиції до населених пунктів, спілкування з носіями традицій, запис усних свідчень, відео- та аудіофіксацію фольклорних зразків, обрядових дійств, ремісничих технік тощо. Завдяки цьому забезпечується збереження та документування живої традиції, що сприяє її подальшому аналізу й популяризації.

Компаративно-типологічний метод (порівняльний аналіз) дозволяє визначити унікальність етнокультурних явищ Західного Поділля шляхом співставлення з аналогічними традиціями інших регіонів України. Цей метод допомагає виявити спільні риси й відмінності, простежити впливи інших культур, з'ясувати автентичні та запозичені елементи традиційного мистецтва, фольклору, обрядів. Такий підхід є важливим для глибшого розуміння місцевої ідентичності та її особливостей.

Використання емпіричних методів включає реконструкцію та відтворення народного мистецтва на основі отриманих даних.

Це може бути реконструкція традиційного одягу, ремесел, пісень, танців або обрядових практик. Також емпіричні методи сприяють інтеграції етнокультурної спадщини у сучасний культурний простір через навчальні програми, майстер-класи, фестивалі, виставки. Завдяки цьому народне мистецтво не лише зберігається, а й знаходить своє місце у сучасному суспільстві.

Домінуючий напрям діяльності лабораторії реалізовувався за комплексною тематикою «Удосконалення підготовки майбутнього вчителя-музиканта на основі етнокультурних традицій». Виконавцями досліджень і організаторами засадничих тенденцій у розвитку лабораторії були Олег Смоляк – доктор мистецтвознавства, професор; Богдан Водяний – завідувач кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, професор, кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України; Марія Євгенєва – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, керівник лабораторії; Валентина Водяна – кандидатка педагогічних наук, доцентка; Людмила Щур – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, керівник танцювального ансамблю «Веснянка»; Дмитро Губ'як – доцент, заслужений артист України; Галина Місько – викладачка кафедри, керівник мішаного хору факультету мистецтв.

Науково-дослідна лабораторія «Етнокультура Західного Поділля та суміжних земель» є належною науково-дослідною базою для аспірантів кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, що працюють над дисертаційними дослідженнями, тематика яких відповідає науковому профілю лабораторії. Серед них: Галина Яценко, Уляна Шерстій, Марія Водяна, Софія Пронь, Степан Буранич, Віталій Немий, Роман Ткач, Тарас Головка, Іван Катинський, Христина Галела та ін.

За напрямом дослідження музичної культури співробітниками лабораторії видавалися навчально-методичні посібники, проводилися рецензування та опонування наукових праць. Укладено науковий архів, створено аудіо- та відеотеку, матеріалами яких послуговуються докторанти, аспіранти та студенти

у науково-дослідницькій роботі. У фонотеці лабораторії наявні перезаписані та оцифровані рідкісні зразки традиційного музично-інструментального виконавства: бандуристів Михайла Теліги, Юрія Сінгалевича, Василя Ємця, лірника Івана Цьороха. Особливу цінність має аудіоколекція «Відлуння століть. Бандурист Зіновій Штокалка», куди увійшло більше ста різножанрових композицій в інтерпретації З. Штокалка та його записи літературних есе.

Завдяки культурно-просвітницькій діяльності викладачів та студентів поглиблено вивчаються і популяризуються мистецькі доробки видатних діячів музичної культури. Так, до прикладу, за ініціативи кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва 2020 рік став Роком бандури в Тернопільській області на вшанування 100-річчя від дня народження нашого землянина, інтерпретатора традиційного кобзарського репертуару, реконструктора билинного епосу, талановитого композитора-аранжувальника Зіновія Штокалка-Бережана. Співорганізаторами Року бандури були ТНПУ ім. В. Гнатюка, Тернопільська обласна рада, Тернопільська обласна державна адміністрація, Національна спілка кобзарів України, Тернопільський фаховий мистецький коледж ім. С. Крушельницької, Тернопільський обласний осередок Національної спілки кобзарів України, Тернопільський обласний творчий осередок національної всеукраїнської музичної спілки.

У рамках святкування Року бандури у фойє Українського дому «Перемога» було презентовано тематичну виставку, присвячену творчій діяльності З. Штокалка та розвитку бандурного мистецтва Тернопільщини. Серед експонатів – музичні інструменти кобзарсько-лірницької традиції, репертуарні збірники, раритетні рідкісні аудіо- та відеозаписи інструментального виконавства, картини на історичну тематику студентів кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання. Завершенням Року бандури стало проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Кобзарство: діалог модерної перформанції та духовної традиції», видання

збірки матеріалів конференції та колективної монографії про життєтворчість видатного бандуриста ХХ ст. З. Штокалка [5].

У лютому 2024 року громадськість Тернопільщини відзначала на державному рівні 100-річчя від дня народження співака, бандуриста, диригента Ярослава Бабуняка (1924–2012). У святковій імпрезі брали участь студенти і викладачі факультету мистецтв. Зокрема, аспірантка кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Софія Пронь висвітлила творчу діяльність бандуриста Ярослава Бабуняка під час Другої світової війни, а студентка мММ-22 групи Оксана Гавришко презентувала низку лірико-патріотичних пісень у супроводі бандури («Човен хитається», «Повіяв вітер степовий», «Галичанки») [2].

З метою ознайомлення громадськості з автентичними українськими народними інструментами, які репрезентують музичну культуру Західного Поділля та суміжних земель, організовувалися і проводилися так звані пересувні етнографічні виставки у бібліотечних та просвітянських установах Тернополя.

Заслуговує на увагу Всеукраїнський дистанційний фестиваль-конкурс виконавців патріотичної пісні у супроводі бандури «Зродились ми великої години» серед учнів мистецьких шкіл, спеціалізованих музичних шкіл-інтернатів, музичних ліцеїв (десятирічок), студентів вищих навчальних закладів І–ІV рівнів акредитації та аматорів. Конкурс проводився двічі (у 2023 і 2024 рр.) кафедрою музикознавства та методики музичного мистецтва ТНПУ ім. В. Гнатюка у співпраці з Національною спілкою кобзарів України та Київським національним університетом культури і мистецтв [3]. 24 серпня 2023 року у День Незалежності відбувся заключний концерт переможців конкурсної програми. Серед них – Оксана Гавришко, магістрантка факультету мистецтв ТНПУ імені В. Гнатюка (клас доц. М. Євгенєвої). Оксана презентувала вокально-інструментальну композицію Оксани Герасименко «Золото-блакитна Україна» (на слова Марії Чумарної) [3].

Серед захищених магістерських робіт із використанням фондових матеріалів лабораторії слід виокремити дослідження Віти Ткачук «Бандура в концертно-театральній традиції Галицького Поділля» (2019 р.); Вікторії Єрке «Сучасне бандурне виконавство: жанрово-стильові аспекти» (2019 р.), Ольги Гриців «Формування та розвиток бандурного репертуару у ХХ – на початку ХХІ століття» (2019 р.); Ренати Круцонь «Камерно-інструментальне музикування за участю бандури і гітари» (2020 р.); Андрія Прусака «Трансформація календарно-обрядового циклу в мистецькій діяльності обрядово-фольклорного ансамблю «Лелюшки» (2021 р.); Аліни Сосновської «Аудіо- й відеозаписи бандурного виконавства Тернопільщини та їх використання в загальноосвітній школі» (2022 р.); Василя Шабатівського «Становлення професійного духового виконавства Тернопільщини» (2023 р.).

Відрядно, що матеріали лабораторії використовувалися на лекціях з історії української музики, української народної музичної творчості, під час підготовки підручників, методичних рекомендацій до репертуарних збірників, навчально-методичної літератури, анотацій до аудіо- й відеозаписів тощо. Цінними артефактами для вивчення музичного інструментарію Тернопільщини стали ідентифіковані музичні інструменти з музейних і приватних колекцій та їх описи.

За напрямом дослідження народної хореографічної культури Західного Поділля Люділою Щур виконана кандидатська дисертація на тему: «Народна хореографічна культура Західного Поділля: трансформація та збереження танцювальної традиції» (2021 р.).

Також викладачами кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва підготовлено і видано статті у фахових журналах: «Розвиток системи запису народних танців у процесі дослідження хореографічної культури Західного Поділля» (Л. Щур, 2020 р.); «Танцювально-інструментальна традиція Західного Поділля: жанрово-стилістичні аспекти» (Б. Водяний, Л. Щур, 2021 р.); «Збереження народної хореографічної культури

Західного Поділля (на матеріалі діяльності танцювального ансамблю «Веснянка» Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка)» (Л. Щур, 2022 р.); «Естетика українського народного традиційного танцю: семіотичний підхід (Чжао Жуйсюе, В. Водяна, 2021 р.); «Transformation of Western Podillia traditional dance in the context of regional festival movement» (Л. Щур, Б. Водяний, В. Водяна, 2021 р.); «Творча діяльність Лариси Атаманчук у контексті бандурного виконавства Тернопільщини» (М. Євгенєва, 2021 р.); «Музичне формотворення щедрівок Західного Поділля» (О. Смоляк, Л. Протів, 2022 р.); «The topics of Shchedrivka-songs in Western Podillya and their main motifs (Oleg Smolyak, Liliia Protsiv, Oksana Dovhan, and Mariia Yevhenieva, 2022 р.); низка публікацій у колективній монографії «Zinovii Shtokalko: from kobzar traditions to bandura modern style» (Б. Водяний, В. Водяна, М. Євгенєва, Д. Губ'як, 2021 р.) [5].

3 грудня 2024 року був організований Міжрегіональний науково-методичний семінар-практикум з хореографічного мистецтва «Фольклорні традиції у просторі і часі». Це спільний проєкт кафедри сценічного мистецтва і хореографії Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та науково-дослідної лабораторії «Етнокультура Західного Поділля та суміжних земель», кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва ТНПУ ім. В. Гнатюка. Практична частина семінару передбачала майстер-класи з показом елементів бойківських, гуцульських та подільських народних танців для керівників хореографічних колективів Тернопільської області.

Розширенню фондових матеріалів з народної хореографії сприяють фольклорні практики студентів спеціальності 024 «Хореографія», що мають метою розширити, закріпити та систематизувати теоретичні знання, отримані в процесі вивчення освітніх компонентів «Етнохореологія» та «Народний танець Західного Поділля», а також виявити універсальні,

етнічні та локальні традиції досліджуваної території, встановити стилістичні особливості побутування місцевої танцювальної традиції.

Збираючи традиційні танцювальні зразки, здобувачі вищої освіти поглиблюють і зміцнюють знання, отримані на лекціях і практичних заняттях, знайомляться із живим побутуванням танцювальної традиції, зустрічаються з інформантами, місцевими музикантами, майстрами з декоративно-ужиткового мистецтва, учасниками та виконавцями професійних, аматорських танцювальних, фольклорно-обрядових та фольклорно-етнографічних колективів, набувають навичок пошуково-дослідницької роботи, глибше пізнають та вивчають свою ментальну культуру, яка формує їх як національно свідомих громадян України.

Слід зазначити добре налагоджену співпрацю лабораторії із науковими освітньо-мистецькими інституціями, творчими спілками та громадськими організаціями: Тернопільським обласним методичним центром народної творчості, Тернопільським обласним краєзнавчим музеєм, Державним архівом Тернопільської області, Науковим освітньо-мистецьким центром Надзбруччя «Мелос» Тербовлянського фахового коледжу, Музеєм історії міста Хмельницького. Так, до 5-річчя діяльності науково-дослідної лабораторії «Етнокультура Західного Поділля та суміжних земель» проведено Регіональний науково-практичний семінар «Музичне краєзнавство Тернопільщини», у роботі якого брали участь Володимир Костюк, завідувач науково-методичного відділу Тернопільського обласного краєзнавчого музею, голова обласної організації Національної спілки краєзнавців України; Іван Виспінський, провідний методист вокально-хорового жанру Тернопільського обласного методичного центру народної творчості; Микола Проців, заступник директора з наукової роботи Бережанського краєзнавчого музею; викладачі, аспіранти факультету мистецтв ТНПУ. Учасників семінару привітав ансамбль «Риндзівочка» Тернопільського ліцею № 21 спеціалізованої мистецької школи ім. Ігоря Герети (мистецький керівник Олена Гаврилук) [4].

Співпраця лабораторії з мистецькими колективами у різних напрямках (концертно-виконавському та музично-просвітницькому) дала активний поштовх для збереження народних музичних обрядових традицій та їх модифікацій у сучасному соціокультурному вимірі. До прикладу, показовими були концерти за участю студентів факультету мистецтв («Христос Родився! Славимо Його!», «На небі зірка ясно засяла») під керівництвом Олега Смоляка, що відбувалися в Тернопільському обласному краєзнавчому музеї (з 2019 р.); ансамблю «Риндзівочка» (керівник Олена Гаврилук); зразкового ансамблю бандуристів «Диво-струни» (керівник Лариса Атаманчук) [1, с. 460–466].

Висновки. Лабораторія «Етнокультура Західного Поділля» виконує функцію науково-дослідного та освітнього центру, що забезпечує документування, аналіз та популяризацію регіональної етнокультурної спадщини. Завдяки систематичному збору, архівуванню та вивченню фольклорних матеріалів вона допомагає зберігати унікальні риси народної музики, хореографії, аматорського театру, декоративно-ужиткового мистецтва та інших видів народної творчості. У часи воєнних випробувань її робота набуває особливого значення, адже культурна спадщина стає потужним засобом національної ідентичності, опору та духовного зміцнення суспільства.

Діяльність лабораторії має значний освітній потенціал, оскільки сприяє інтеграції фольклорних досліджень у навчальні програми мистецьких і педагогічних закладів. Це сприяє формуванню нових поколінь митців, які зможуть не лише вивчати, а й творчо переосмислювати традиції.

З огляду на сучасні виклики та можливості діяльність лабораторії може розширюватися у кількох перспективних напрямках: збереження автентичного матеріалу шляхом його фіксації, систематизації та цифрового документування; розробка навчально-методичних матеріалів та інтеграція у систему освіти ресурсів з етнокультури (видання репертуарних збірників народних пісень, танцювальних

композицій, розробка мультимедійних культур); адаптація етнокультурної спад-навчальних курсів, впровадження спецкурсів щини для шкільної та студентської молоді та і факультативів щодо викладання традиційної інтеграція традицій у сучасну культуру.

Література

1. Євгенєва М. Містерія Різдва та Великодня у концертно-театральній діяльності бандуристів. *Мистецтво як культурно-освітній бренд: проблеми і пріоритети розвитку* : збірник матеріалів I Міжнародного симпозіуму, присвяченого 70-річчю членства України в ЮНЕСКО (24–26 квітня 2024 року, м. Чернівці) / за заг. ред. І. І. Бойчук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. С. 460–466. URL: <https://archer.chnu.edu.ua>.
2. Гавришко О. Неймовірна, захоплююча, милозвучна коляда від... URL: <https://www.facebook.com/oksana.havryshko.98/> (дата звернення: 23.09.2025).
3. Пронь С. Заключний концерт переможців фестивалю-конкурсу виконавців патріотичної пісні у супроводі бандури. 2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=yKvSnOqTsQc> (дата звернення: 23.09.2025).
4. Регіональний науково-практичний семінар «Музичне краєзнавство Тернопільщини». До 5-річчя науково-дослідної лабораторії «Етнокультура Західного Поділля та суміжних земель». Кафедра музикознавства та методики музичного мистецтва. 20.12.2023 р. URL: <https://name-facmyst.tnpu.edu.ua>> відкриті науково-практичні семінари (дата звернення: 20.09.2025).
5. Zinovii Shtokalko: from kobzar traditions to bandura modern style : Collective monograph. General Edition: Bohdan Vodianyi, Mariia Yevhenieva. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2021. 272 p.

References

1. Yevgenieva, M. (2024). Misteriya Rizdva ta Velykodnya u kontsertno-teatral'niy diyal'nosti bandurystiv. *Mystetstvo yak kul'turno-osvitniy brend: problemy i priorytety rozvytku* [The mystery of Christmas and Easter in concert and theater activity of bandurists. Art as a cultural and educational brand: problems and development priorities]. *Zbirnyk materialiv I Mizhnarodnoho sympoziumu, prysvyachenoho 70-richchyu chlenstva Ukrayiny v YUNESKO* (24 kvitnya 2024 roku, m. Chernivtsi) / za zah. red. I. I. Boychuk. Chernivtsi: Chernivets. nats. un-t im. Yu. Fed'kovycha, 460–466. Retrieved from: <https://archer.chnu.edu.ua> [in Ukrainian].
2. Havryshko, O. (n.d.) Neymovirna, zakhoplyuyucha, mylozvuchna kolyada vid... [An incredible, captivating, melodious carol from...]. Retrieved from: <https://www.facebook.com/oksana.havryshko.98/> [in Ukrainian].
3. Pron, S. (2023). Zaklyuchnyy kontsert peremozhtsiv festyvalyu-konkursu vykonavtsiv patriotychnoy pisni u suprovodi bandury [Final concert of the winners of the festival-competition of patriotic song performers accompanied by bandura]. Retrieved from: <https://www.youtube.com/watch?v=yKvSnOqTsQc> [in Ukrainian].
4. Rehionalnyy naukovo-praktychnyy seminar “Muzychne krayeznavstvo Ternopilshchyny”. Do 5-richchya naukovo-doslidnoyi laboratoriyi “Etnokultura Zakhidnoho Podillya ta sumizhnykh zemel”. Kafedra muzykoznavstva ta metodyky muzychnoho mystetstva. 20.12.2023 r. Retrieved from: <https://name-facmyst.tnpu.edu.ua>>vidkryti naukovo-praktychni seminary [in Ukrainian].
5. Vodianyi, B., Yevhenieva, M. (general ed.) (2021). Zinovii Shtokalko: from kobzar traditions to bandura modern style: Collective monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 272 p.

Дата надходження статті: 14.10.2025

Дата прийняття статті: 12.11.2025

Опубліковано: 29.12.2025